

**UCHWAŁA NR XXXVIII/237/2017
RADY GMINY RZAŚNIA**

z dnia 20 grudnia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia stanowiska Rady Gminy Rzaśnia wyrażającego protest przeciw projektowi ustawy
o Polskiej Agencji Geologicznej.**

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1875; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 2232), **Rada Gminy Rzaśnia uchwala, co następuje:**

§ 1. Rada Gminy Rzaśnia przyjmuje stanowisko wyrażające sprzeciw w sprawie projektu ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Rzaśnia

Andrzej Szydłowski

Stanowisko Rady Gminy Rząśnia jako protest przeciw projektowi ustawy z dnia 14 listopada 2017 roku o Polskiej Agencji Geologicznej.

W dniu 14 listopada 2017 r., na stronie Rządowego Centrum Legislacji umieszczony został projekt ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej (druk UD118). Projekt ustawy przewiduje powołanie Polskiej Agencji Geologicznej. Jej podstawowym celem działania jest wykonywanie zadań państwa z dziedziny geologii, w szczególności w zakresie badania, rozpoznawania i dokumentowania budowy geologicznej kraju, opracowywanie perspektyw złożowych, pozyskiwania dostępu do zasobów surowców mineralnych, wód podziemnych i ciepła Ziemi, a także zagospodarowanie i ochrona tych struktur oraz zasobów, bez względu na miejsce występowania.

Jest to kontynuacja procedowania prac nad projektem ustawy o Polskiej Służbie Geologicznej, której to proces opiniowania toczył się na przełomie września i października ubiegłego roku. Wynikiem tego procesu były liczne uwagi i zastrzeżenia zgłaszane zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego, organizacje rządowe, związki zawodowe i ministerstwa. Podkreślić trzeba, iż między innymi, w wyniku zgłaszanych uwag oraz z powodu licznych wad i nieścisłości – w tym również o charakterze prawnym, projekt został wycofany z dalszych prac przez Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów (opinia z 14 grudnia 2016 r. o projekcie ustawy o Polskiej Służbie Geologicznej, znak: RL-0303-33/16). Dlatego, biorąc pod uwagę okoliczność, że projekt ten, powrócił do dalszych prac w dużej mierze bez uwzględnienia zastrzeżeń, które powstały podczas jego opiniowania - rozważyć należy zasadność nadania mu dalszego biegu w rządowym procesie legislacyjnym.

Przewiduje on m. in. zmianę w ustawie Prawo geologiczne i górnicze, która uderza w finanse gmin poprzez nieuzasadnione ograniczenie środków finansowych z tytułu opłaty eksploatacyjnej. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2126) ustawodawca nowym przepisem w postaci art. 141 ust.1 i 3 zamierza ograniczyć łączną roczną wysokość dochodów gminy z tytułu opłaty eksploatacyjnej do 500 zł na jednego mieszkańca. Powiązanie wysokości opłat dla gmin z liczbą mieszkańców nie przekłada się na rzeczywistą potrzebę wydatków gminy, które są niezbędne w związku z prowadzoną na jej terenie działalnością górniczą.

Dokonywana na mocy projektowanej ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej reorganizacja państwowej administracji geologicznej pozbawia gminy górnicze części przysługujących im dotychczas dochodów z opłaty eksploatacyjnej.

Zgodnie z zasadą samodzielności, gminy będące beneficjentami dochodów z tytułu opłaty eksploatacyjnej, nie są związane normatywnymi wytycznymi, co do przeznaczenia tych dochodów. Górniczy charakter gmin wpływa na zwiększone potrzeby finansowe w zakresie zaspakajania ciężących na nich własnych zadań publicznych, co nie zawsze związane jest z liczbą mieszkańców. Swoboda w realizacji tych zwiększonych potrzeb jest zasadna, gdyż umożliwia uwzględnienie ich indywidualnej sytuacji. Zagrożenia towarzyszące prowadzeniu działalności w zakresie wydobywania, powstawanie osuwisk, osiadanie powierzchni terenów na skutek odwodnienia, wstrząsy sejsmiczne to tylko nieliczne czynniki, które rzutują na sposób realizacji zadań własnych gmin, związanych z inwestycjami w infrastrukturę wodociągową, kanalizacyjną czy drogową oraz z bieżącym jej

utrzymaniem. Każdorazowo realizacja tych inwestycji, wymaga uwzględnienia wielu okoliczności, przy zaangażowaniu znacznie większej ilości środków finansowych, które w gminach „nie mających statusu górniczego” nie są spotykane.

Gmina ponosi zwiększone nakłady na realizację zadań własnych związanych z ochroną środowiska, przyrody i gospodarki wodnej.

Ponadto, zjawiskiem którego trudno doszukiwać się wśród gmin nie posiadających na obszarze swojego działania terenów górniczych, pozostaje regularne obniżenie poziomu wód gruntowych, wysychanie stawów, rzek, rowów, usychanie roślinności, pylenie czy składowanie odpadów towarzyszących wydobywaniu. Wystąpienie tych okoliczności każdorazowo powoduje konieczność zwiększania nakładów na realizację zadań własnych w zakresie ochrony zdrowia. Wymusza potrzebę kompensowania ograniczonych walorów przyrodniczych gmin górniczych, zwiększając wydatki w infrastrukturę sportową, rekreacyjną i kulturalną.

Zatem, wskazana wyżej pobieżna analiza okoliczności towarzyszących prowadzeniu działalności w zakresie wydobywania, wskazuje, jak ścisły związek zachodzi między sposobem i zakresem realizacji zadań gmin, a poborem opłaty eksploatacyjnej na dotychczasowych zasadach. Proponowana zmiana, wprowadza natomiast kompletny brak powiązania a nawet odwrotnie proporcjonalną zależność między wspomnianym sposobem i zakresem realizacji zadań własnych gmin posiadających na obszarze swojego działania tereny górnicze. Gminy te, zmagają się z wzmoczoną konkurencyjnością o mieszkańca w stosunku do pozostałych gmin, które oferują czyste i niczym niezdegradowane środowisko. Wybór jest oczywisty – nie budzi wątpliwości również stwierdzenie, że jeśli nasz teren pod innym względem nie zostanie uatrakcyjniony, a deficyt budżetowy nie pozwoli realizować dodatkowych inwestycji, liczba naszych mieszkańców będzie spadać, wraz z nią proporcjonalny proponowany dochód, co doprowadzi w konsekwencji, że tereny takich gmin będą się stopniowo wyludniać. Z podobną sytuacją mieliśmy zresztą do czynienia na początku działalności kopalni na naszym terenie. „Odkrywkowa” działalność kopalni węgla brunatnego spowodowała, że gospodarstwa domowe, położone w miejscowościach objętych terenami pod działalność górniczą, przestały istnieć, i tylko mechanizm działania samorządu, wyposażonego w adekwatne środki finansowe, który właściwie inwestował w swoje tereny, zdołał powstrzymać masową migrację zewnętrzną mieszkańców „oferując im” w zamian zdegradowanego środowiska „inne dobra”. Niestety – aktualna propozycja zmiany pozbawia gminy „mające status górniczych” jakiegokolwiek możliwości zrównoważenia tych niedoborów i konkurowania o mieszkańca na równych zasadach.

Jednocześnie należy podkreślić, iż naszą dezaprobatę nie należy postrzegać tak, że gminy górnicze nie uczestniczą i nie chcą uczestniczyć w procesie „dzielenia się” dochodami z opłaty eksploatacyjnej. Samorządy robią to to od lat - dobrowolnie udzielając dotacji celowych bardziej potrzebującym samorządom, jak również realizując obowiązek ustawowy - odprowadzając do budżetu państwa tzw. „janosikowe” – coroczną wpłatę, która dla przykładu w tegorocznym budżecie naszej gminy stanowiła ponad 19,5 % podstawowych dochodów podatkowych gminy, natomiast w przyszłorocznym budżecie stanowić ona będzie kwotę ponad 8 mln. zł, co stanowi 19,37 % podstawowych dochodów podatkowych gminy. Już teraz musimy zabezpieczyć w budżecie te kwoty na przyszłe lata, ponieważ podstawę ich wyliczenia stanowi budżet wykonany dwa lata wstecz - czyli także wtedy, gdy dochody gminy nie będą już wystarczające na ich pokrycie. To są ogromne pieniądze, którymi od lat się dzielimy.

Podsumowując, realizacja niektórych zadań własnych gmin górniczych (związanych z gospodarką przestrzenną, lokalną infrastrukturą, ochroną środowiska) cechuje daleko idąca specyfika, która uzasadnia przyznanie zryczałtowanej kompensaty w postaci wpływów z opłaty eksploatacyjnej.

Zdaniem Rady Gminy Rzęśnia nowelizację art. 141 ust.1 i 3 ww. ustawy należy uznać za niekonstytucyjną, bowiem ogranicza ona wpływy do budżetu Gminy z tytułu opłaty eksploatacyjnej,

nie wprowadzając korzystnych zmian w zakresie ciążących na gminie zadań publicznych. Zmiana ta, ingeruje w samodzielność gminy, którą gwarantuje art. 165 ust. 2 Konstytucji RP.

Mając na uwadze powyższą argumentację i możliwość przewidzenia skutków wprowadzonych zmian, Rada Gminy Rząśnia stanowczo protestuje przeciw projektowi nowelizacji art. 141 ust.1 i 3 ustawy Prawo Geologiczne i Górnicze w projekcie ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej.